

Asia: VN/34275/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta oikeusavun palkkioperusteista annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Helsingin käräjäoikeuden lausunto

Korkein oikeus on ennakkopäätöksessään KKO 2024:71 jättänyt oikeusavun palkkioperusteista annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:n säännöksen 110 euron tuntipalkkiosta perustuslain 107 §:n nojalla soveltamatta, koska puolustajalle asetuksen säännöksen perusteella maksettava palkkio ei ollut oikeusapulain 17 §:ssä edellytetyllä tavalla kohtuullinen. Korkein oikeus katsoi, että asianajaja A:n vaatima 130 euron tuntipalkkio oli kohtuullinen palkkio puolustajan tehtävästä.

Korkein hallinto-oikeus on täysistuntoratkaisussaan KHO 2024:129 katsonut, että palkkioasetuksen 6 §:ää ei tullut jättää perustuslain 107 §:n nojalla soveltamatta, vaan avustajan palkkio oli määrättävä asetuksessa säädettyä tuntipalkkiota noudattaen.

Toisistaan poikkeavat korkeimmat oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisut ovat johtaneet yksityiselle oikeusavustajalle maksettavan palkkion osalta epäselvään oikeustilaan. Tilannetta ei voida pitää asianosaisten yhdenvertaisen kohtelun ja oikeuskäytännön yhtenäisyyden näkökulmasta tyydyttävänä. Palkkiokysymystä koskeva oikeudellinen epäselvyys kuormittaa lisäksi tarpeettomasti tuomioistuimia.

Näistä syistä Helsingin käräjäoikeus pitää kannatettavana oikeusministeriön esitystä siitä, että palkkioasetuksen 6 § muutetaan siten, että yksityisen oikeusavustajan tuntipalkkiota korotetaan.

Helsingin kärjäoikeus kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että esitetty korotus 110 eurosta 120 euroon ei välttämättä johda tavoiteltuun oikeustilan selventymiseen.

Korkein oikeus on edellä mainitussa ennakkopäätöksessä määrännyt puolustajan palkkion maksettavaksi valittajan vaatimuksen mukaisesti. Korkein oikeus olisi kuitenkin voinut määrätä maksettavaksi myös vaadittua pienemmän tuntipalkkion määrän, esimerkiksi 120 euroa, mikäli tätä olisi pidetty kohtuullisena palkkiona.

Korkein oikeus käyttää ylintä tuomiovaltaa riita- ja rikosasioissa. Korkeimman oikeuden ratkaisua KKO 2024:71 on mahdollista tulkita siten, että oikeusministeriön muistiossa esitettyä 120 euron tuntipalkkiota ei välttämättä olisi pidettävä kohtuullisena tuntipalkkion määränä, vaan muutetunkin palkkioasetuksen 6 § tulisi jättää soveltamatta perustuslain 107 §:n nojalla.

Oikeusministeriön muistiossa palkkioasetuksen 6 §:n muuttamista perustellaan epäselvällä oikeustilalla. Helsingin kärjäoikeuden käsityksen mukaan tuntipalkkion nostaminen 110 eurosta 120 euroon ei välttämättä selvennä oikeustilaa ottaen huomioon edellä mainittu korkeimman oikeuden ratkaisu ja siinä lausuttu.

Helsingin kärjäoikeus kiinnittää huomiota myös siihen, että palkkioasetuksen muutoksen kustannusvaikutukset eivät saisi kohdistua tuomioistuinsektorin määrärahakehyksestä.

Pakkala Sirpa
Helsingin kärjäoikeus - kärjätuomari Lauri Länsman